

VERKIEZINGSPROGRAMMA

2022-2026

GROENLINKS

OPSTERLAND

INLEIDING

GroenLinks Opsterland is een afdeling van landelijk GroenLinks, met sterke wortels in alle dorpen van de gemeente Opsterland. Wij zetten ons met idealisme in voor een sociale en groene gemeente. Voor een politiek waarin niet de groei op korte termijn centraal staat, maar ons gemeenschappelijke belang op de lange termijn. Wij durven moedige keuzes te maken. Politiek is kiezen, kleur bekennen, ergens voor staan.

Wij staan voor eerlijk delen in plaats van groeiende ongelijkheid. We willen een samenleving waar iedereen de kans krijgt om een kwalitatief (goed) bestaan op te bouwen. Waar werk, inkomen en zorg eerlijk verdeeld worden. Waar mogelijkheden zijn om mee te doen aan sport en cultuur, ook voor gezinnen met een laag inkomen. We zetten ons in voor een open samenleving met gemeenschapszin waarbij verantwoordelijkheid en zeggenschap over je eigen leven en de omgeving waar je woont, centraal staan.

Het gaat GroenLinks om mensen en om natuur. Het beschermen van de aarde, het behoud van gezonde ecosystemen en een respectvolle omgang met dieren vinden wij belangrijk. Daarom maken wij ons sterk voor herstel van de biodiversiteit en voor maatregelen om de klimaatverandering een halt toe te roepen.

Het verkiezingsprogramma beschrijft de gemeente zoals GroenLinks die voor ogen heeft: sociaal, groen en (h)eerlijk. Per thema geven we aan wat wij willen bereiken, waarom we het belangrijk vinden en hoe we het willen realiseren. Met verschillende voorbeelden laten we zien wat dat concreet betekent.

Onderwerpen die de komende vier jaar in onze gemeente spelen en volgens ons veel aandacht verdienen zijn de energietransitie en wonen en zorgen voor en met elkaar.

Het verkiezingsprogramma geeft ook richting aan onze fractie die straks namens alle kiezers in de gemeenteraad aan de slag gaat. Dankzij een grote steunfractie met verschillende deskundigheden en ervaring kan onze partij haar werk goed doen. Zo bouwen we aan een gemeente waar je graag woont en werkt. Waar inwoners en bezoekers zeggen: 'Ik ben hier graag'.

In het belang van Opsterland zet GroenLinks zich in voor een sociale, groene en (h)eerlijke gemeente.

Onze Tien Speerpunten:

1. Wij zijn zuinig op onze kwetsbare natuur.
2. Eerlijk delen van lusten en lasten.
3. Iedereen kan meedoen aan sport en cultuur.
4. Iedereen krijgt de zorg die nodig is.
5. Opsterland wordt Regenbooggemeente.
6. Woningbouwprojecten, het aandeel betaalbare huur- en koopwoningen bij voorkeur 30%.
7. Voor meer en creatieve ouderenhuisvesting.
8. Duurzaam en natuurinclusief bouwen.
9. Energiebesparing en omschakeling naar schone energie.
10. De gemeente doet wat ze zegt en zegt wat ze doet.

INHOUD

1. De (h)eerlijke gemeente	5
- Vitale dorpen	
- Wonen	
- Sport en Cultuur	
- Lelylijn	
- Ondernemen en werkgelegenheid	
2. De sociale gemeente	10
- Jeugdzorg	
- Inclusief	
- Onderwijs	
- Armoedebestrijding	
3. De groene gemeente	14
- Omgevingswet	
- Energie en klimaat	
- Openbaar groen	
- Zwerfafval	
- Vuurwerkvrije zones	
- Natuur- en milieueducatie	
- Een schone bodem en helder water	
- Landbouw	
4. Financiën	21

1. DE (H)EERLIJKE GEMEENTE

- **Vitale dorpen**

Wij vinden het belangrijk dat de voorzieningen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten in de kleine dorpen blijven bestaan. Investeren in dorps- en wijkvoorzieningen loont. Het bevordert gemeenschapszin, het gevoel dat we samen verantwoordelijk zijn voor elkaar en voor de omgeving. Dat komt tot uiting in het actieve verenigingsleven en de vele evenementen en activiteiten. In de vele vrijwilligers die zorgdragen voor zwembaden, ijsbanen of dorpssteunpunten. De gemeente stimuleert en faciliteert verstandige initiatieven vanuit de dorpsgemeenschappen.

Bloeizone Bakkeveen: kracht van de Mienskip

Een mooi voorbeeld van kracht van de Mienskip is de bloeizone Bakkeveen. De bloeizone staat voor een dorp/regio waar inwoners gezond en vitaal oud kunnen worden. De kern is het bevorderen van een gezonde leefstijl en dat doen ze in Bakkeveen via een waaier van activiteiten die te maken hebben met voeding en beweging maar ook met ontspanning, sociale contacten en zingeving. Het dorp is al vijf jaar bezig en vanuit die ervaringen de gemeente andere dorpen en inwoners stimuleren om te zoeken naar mogelijkheden in de eigen leefomgeving om het voorbeeld van Bakkeveen te volgen. Dit kan alleen maar vanuit de bewoners zelf komen. Zoals de huisarts en leefstijlarts: zij heeft de transformatie van het dorp in een blue zone tot haar missie gemaakt. Maar ook iemand uit de sportwereld, onderwijs of kerk zou die rol kunnen spelen.

De gemeente kan dorpen met elkaar in contact brengen en haar contacten met scholen en sportverenigingen benutten. In bijna alle dorpen zijn initiatieven te vinden die extra gestimuleerd kunnen worden. (Aandacht voor voeding en bewegen kan bijv. via een aanbod van kooklessen, fittesten en beweegactiviteiten.)

- **Wonen**

De woningmarkt in Nederland is oververhit, de huizenprijzen en huren zijn torenhoog en voor starters is het haast onmogelijk om een woning te vinden. Ook in Opsterland is er op dit moment grote behoefte aan betaalbare woningen. Volgens GroenLinks is wonen een primaire behoefte en geen luxeproduct. Wij willen daarom dat de gemeente woningbouwprojecten initieert of goedkeurt waar sociale huurwoningen (en/of goedkope koopwoningen) onderdeel van uitmaken. Het aandeel van woningen die betaalbaar zijn voor onder-modale inkomens, is bij voorkeur minimaal 30%. Woningbouwprojecten met alleen dure koopwoningen kunnen niet op onze steun rekenen.

We verwachten dat de gemeente actief ondersteuning biedt aan kleinschalige woningbouwprojecten zoals in Terwispel waar betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen gerealiseerd worden. Bovendien is dat een project zonder winst oogmerk met oog voor duurzaam bouwen en wonen.

Woonplan Terwispel

Vanuit de Denktank Terwispel werden er door een groepje enthousiaste vrijwilligers inmiddels al bijna 5 jaar geleden 4 sporen uitgezet om zich te beraden op de toekomst van Terwispel. Een van die sporen resulteerde in Het Woonplan. Doel van de Denktank was de toekomst van Terwispel groen, leefbaar en duurzaam te houden.

Inmiddels is het Woonplan in een behoorlijk gevorderd stadium. Er zijn al verschillende presentaties gehouden in het dorp. En ook de gemeente is positief. Het plan voorziet in de bouw van 26 woningen op een prachtige plek. De nieuwe woningen zijn voor jong en oud en wat ertussen zit. En er is ook vorm van sociaal wonen: 6 huizen onder een dak met een gezamenlijke ontmoetingsruimte. Door de diverse deskundigheden in het vrijwilligersteam kunnen ze in de voorbereiding op alle vragen antwoorden bedenken. Het moet zo duurzaam mogelijk, maar ook moet het betaalbaar zijn.

Vanwege de vergrijzing in onze gemeente is passende huisvesting voor ouderen voor GroenLinks een belangrijk aandachtspunt. Wij willen voldoende woonruimte waar ouderen (langer) veilig en prettig thuis kunnen wonen. In de woonagenda van onze gemeente moet daarom volop aandacht zijn voor de nieuwbouw van of verbouw tot seniorenhofjes voor aanleunwoningen, nultredenwoningen, kangoeroewoningen, woningtypen waarbij mantelzorgers in de buurt kunnen zijn en kunnen wonen, zoals (tijdelijke) Tiny Houses. Tevens willen we ruimte voor experimentele woon/zorgcomplexen, waar bijvoorbeeld oud en jong samenwonen. Woonvormen die diversiteit mogelijk maken waardoor mensen minder afhankelijk zijn van zorg en dure voorzieningen.

Doorstroming op de woningmarkt is gebaat bij het realiseren van geschikte woningen of woonvormen voor ouderen. De vaak grote woningen van ouderen (een of tweepersoonshuishoudens) komen vrij voor grotere huishoudens.

'Tiny houses' zijn bij uitstek duurzaam en betaalbaar en daardoor voor bepaalde doelgroepen een aantrekkelijke woonvorm. De gemeente faciliteert zorgvuldige inpassing van de bouw van dit soort kleine huisjes.

Wij zien graag dat onze gemeente zich hard maakt voor duurzaam en natuurinclusief bouwen. Via aanbestedingscriteria inspireert de gemeente opdrachtgevers hiertoe. Bij nieuwbouw en renovatie worden duurzame materialen gebruikt en er is aandacht voor nestgelegenheid en slaapplekken voor vogels en vleermuizen. Nieuw te bouwen woningen zijn energieneutraal. Om beter in te spelen op extreme hitte, droogte en wateroverlast wordt meer groen en meer waterbuffercapaciteit ingepland.

Locaties voor nieuwbouwprojecten worden als eerste binnen de bebouwde kom gezocht (inbreiding zoals het terrein van de kozijnenfabriek in Gorredijk), pas daarna is eventuele uitbreiding aan de orde. Woningbouw mag niet ten koste gaan van natuur. Ecologische inpassing in de omgeving is ook een voorwaarde voor bouwprojecten. Dit kan via een groenplan bij ieder bouwproject dat voorgelegd moet worden vóór afgifte van vergunning en bouwrijp maken van het terrein. De besluitvorming over bouwprojecten gebeurt open en transparant.

De gemeente werkt actief mee aan herbestemming van leegstaande winkels, kantoren of kerken. Voordat een pand een sloopvergunning krijgt, wordt eerst gekeken naar de mogelijkheden voor hergebruik of renovatie.

Voor onwenselijke rotte kiezen zoals de voormalige koperslagerij aan de Stationsweg in Gorredijk wordt i.s.m. met de gemeente een passende oplossing gezocht.

Opsterland heeft prachtig en meestal kwetsbare archeologisch erfgoed. Door het toenemende aantal ruimtelijke ontwikkelingen en bodemingrepen in de laatste decennia is een groot aantal archeologische vindplaatsen ongezien verstoord of verdwenen. Om dit erfgoed goed te beschermen en te behouden is een Nota Archeologie nodig. Opsterland heeft dit niet. Naast bescherming van het bodemarchief is het belangrijk om deze kennis over te dragen aan de bevolking.

De Skâns, het cultureel kloppend hart in Gorredijk

Plannen voor Gorredijk verdienen onze kritische aandacht, want nieuwe bouwprojecten zoals de Skâns en de vergroting en verhuizing van de Aldi stemmen niet gerust. Voor Gorredijk is een integrale visie nodig, waarbij samenhang in de diverse (ingrijpende) plannen uitgangspunt is. Bij veranderingen in het gebruik van wegen willen wij vooral ruimte bieden aan voetgangers, fietsers en rolstoelgebruikers. Een aantrekkelijke winkelstraat is volgens ons een autoluwe straat.

- **Sport**

Bewegen is noodzakelijk voor de fysieke en mentale gezondheid en draagt bij aan de sociale cohesie. Want naast samen 'spelen' zijn er ook veel mensen actief als vrijwilliger. De breedtesport verdient daarom stimulering en ondersteuning. Groen Links zet in op breedtesport zodat het beschikbare budget voor zoveel mogelijk mensen beschikbaar is. Voor de topsport zijn al voldoende mogelijkheden in de regio.

Om breedtesport betaalbaar te houden is het van belang de vaste lasten zo laag mogelijk te houden. Sportaccommodaties verbruiken veel energie. De energieprijzen zijn gestegen. De energierekening is hierdoor een forse kostenpost. GroenLinks wil de verduurzaming versnellen: goed voor het klimaat en gunstig voor de portemonnee van de sport. Er bestaan allerhande nationale en provinciale subsidies voor de financiering van deze investeringen. Van de gemeente wordt verwacht dat bij subsidieaanvragen de verenigingen en stichtingen professioneel worden ondersteund.

Het gebruik en onderhoud van kunstgrasvelden belast het milieu aanzienlijk meer dan dat van natuurlijke grasvelden. Inmiddels is er veel bekend over rubbergranulaat. GroenLinks pleit voor echte grasvelden. Daar waar toch gekozen wordt voor kunstgras wordt de keuze gemaakt voor de meest duurzame oplossing, zowel voor het milieu als de gezondheid van de gebruikers.

GroenLinks Opsterland maakt zich sterk voor betaalbare sportvoorzieningen ook op de lange termijn. Het ontwikkelen van een nieuw sportcentrum in Gorredijk met een stichtingsbestuur kan alleen met een zeer gedegen plan waarbij de financiële lasten ook op de lange termijn voor de gemeente te dragen zijn. Alleen dan kunnen sportvoorzieningen voor iedereen gewaarborgd blijven.

Alle zwembaden in Opsterland worden door de gemeente ondersteund. Zwemmen moet toegankelijk zijn binnen heel Opsterland en niet alleen in onze toeristische gebieden.

- **Cultuur**

Kunst kan verrassen, stimuleren en inspireren. Kunst en cultuur verrijken ons leven en geven glans aan het bestaan. Een bloeiend kunst- en cultuurklimaat is daarvoor nodig met veel aandacht voor cultuuronderwijs. De gemeente stimuleert scholen om kinderen en jongeren enthousiast te maken voor cultuur. Het rijk verstrekt subsidies

om cultuureducatie te verbeteren. GroenLinks vindt het belangrijk dat scholen deze subsidies optimaal kunnen gebruiken zodat iedere jongere kennismaakt met cultuur.

Opsterland blijft aangesloten bij het provinciaal Jeugdcultuurfonds. Hierdoor kunnen ook kinderen uit armere gezinnen meedoen aan dans-, theater- en muzieklessen. De cultuurcoach kan ertoe bijdragen dat scholen optimaal gebruik kunnen maken van de landelijke subsidieregelingen en heeft een sterk faciliterende rol.

Musea, bibliotheken en culturele vorming zijn onmisbare basisvoorzieningen, die blijvende steun vanuit de gemeente verdienen. Met een goed onderbouwd plan wordt voor meerdere jaren steun toegezegd zodat de investeringen ten volle benut kunnen worden. Voor kinderen en jongvolwassenen uit armere gezinnen is het mogelijk om bijvoorbeeld een voorstelling, expositie of cultureel evenement binnen de gemeente gratis te bezoeken.

Nieuwe, leuke, verrassende en/of kritische initiatieven krijgen kansen om voor het voetlicht te treden. De bestaande locaties (Museum Opsterland bijvoorbeeld) of organisaties zoals 'Kunst in Opsterland' kunnen hiervoor worden ingezet en worden daartoe gericht aanvullend (financieel) ondersteund.

- **Lelylijn**

Uiteraard staat Groen Links Opsterland positief tegenover (nieuwe)treinverbindingen. Ook een nieuwe treinverbinding tussen Amsterdam, Heerenveen, Drachten en Groningen kan zorgen voor een meer duurzame manier van vervoer in het Noorden. Natuurlijk moeten er wel goede afwegingen gemaakt worden tussen wat deze extra treinverbinding ons oplevert en wat het kost. Het geplande traject loopt door mooie natuurgebieden die we willen behouden. Ook zal er meer gebouwd worden wat mogelijk ook een negatieve invloed heeft op ons landschap. Groen Links Opsterland is voor een duurzame verbinding naar (en binnen) het Noorden met behoud van natuur en landschap.

De bestaande spoorlijn tussen Meppel en Zwolle is een knelpunt in de verbinding tussen de Randstad en het Noorden van Nederland. De effecten van het verbeteren van deze verbinding is onvoldoende in beeld gebracht. Onafhankelijk onderzoek naar dit alternatief is noodzakelijk.

- **Ondernemen en werkgelegenheid**

Opsterland moet een gemeente blijven met een prettig vestigingsklimaat waar het goed en duurzaam ondernemen is. GroenLinks wil dat de gemeente hierin ondersteunt en faciliteert. Dit komt ook de werkgelegenheid ten goede waardoor we een bloeiende en florerende gemeente blijven.

Samengevat

- De gemeente initieert en faciliteert woningbouwprojecten waar sociale huurwoningen en/of goedkope koopwoningen onderdeel van uitmaken. Het dorpsinitiatief van Terwispel voor de bouw van 25 woningen is daarvan een mooi voorbeeld.
- In de woonagenda van onze gemeente is volop aandacht voor ouderenhuisvesting. Meer en creatieve ouderenhuisvesting zoals seniorenhofjes, aanleunwoningen, kangoeroewoningen of woningtypen waarbij mantelzorgers in de buurt kunnen zijn en kunnen wonen, zoals (tijdelijke) Tiny Houses. Dit stimuleert tevens de doorstroming op de woningmarkt.
- Onze gemeente maakt zich hard voor duurzaam, natuurinclusief en circulair bouwen (circulair bouwen: waar mogelijk met hergebruikte materialen). Via aanbestedingscriteria inspireert de gemeente opdrachtgevers hiertoe.
- Bouwlocaties worden als eerste binnen de bebouwde kom gezocht (inbreiding zoals het terrein van de kozijnenfabriek in Gorredijk).
- De gemeente werkt actief mee aan herbestemming van leegstaande winkels, kantoren of kerken.
- Een sociale en open gemeente is gebaat bij een bruisende culturele sector en gezonde sportverenigingen. GroenLinks wil daarin blijvend investeren.
- De gemeente biedt sportverenigingen en stichtingen professionele ondersteuning bij subsidieaanvragen voor verduurzaming.
- De gemeente werkt aan een integrale visie voor Gorredijk, waarbij samenhang in de diverse (ingrijpende) plannen uitgangspunt is.
- Groen Links Opsterland is voor een duurzame verbinding naar (en binnen) het Noorden met behoud van natuur en landschap. Onafhankelijk onderzoek naar alternatieven is noodzakelijk.

2. DE SOCIALE GEMEENTE

GroenLinks kiest voor een gemeente waarin we eerlijk delen. Iedereen krijgt in Opsterland een eerlijke kans op goed werk, een fatsoenlijk loon, goede zorg en het beste onderwijs. Ieder kind verdient een goede start in een gezonde omgeving. Met onderwijs dat talenten ontwikkelt.

GroenLinks gaat - waar het kan - uit van eigen kracht van mensen en hun netwerk. Waar het nodig is wordt goede zorg op maat geboden waarbij bureaucratie deze zorg niet in de weg staat. Voor de inwoners van de gemeente is het van belang dat zij met een zorgvraag terecht kunnen bij een laagdrempelig loket. Wij bezuinigen niet op kwetsbare inwoners zoals met het WMO taxivervoer is gebeurd, maar ondersteunen mooie initiatieven zoals de PlusBus.

De PlusBus een prachtig initiatief

De PlusBus is een zelfstandige organisatie die onder de Stichting Sociaal Cultureel Vervoer Op-sterland valt. Vrijwilligers zorgen ervoor dat de PlusBussen kunnen rijden. Ze maken per jaar on-geveer 10.000 ritten. Door dit geweldige initiatief kunnen ouderen en mensen met een beperking erop uit. Anders was dat niet gelukt. Door deze vorm van mobiliteit wordt hun wereld vergroot en kunnen ze hun netwerk levend houden. Het gebruik van de PlusBus kost heel weinig. Men be-taalt een tientje per jaar en 2,50 per rit.

In de beslissing over het verstrekken van huishoudelijk hulp via de WMO willen wij het inkomen meewegen. Het inkomen zegt namelijk – ook – iets over de zelfredzaamheid van een inwoner. Een aantal gemeente (bijvoorbeeld Krimpen aan de IJssel) heeft dit gedaan. De rechtbank bekijkt of dit in lijn of tegen de wet is.

- **Jeugdzorg**

De gemeente is verantwoordelijk voor de Jeugdzorg. Waar je wieg heeft gestaan mag niet bepalend zijn voor hoe een kind zich ontwikkelt. GroenLinks vindt het belangrijk dat er niet alleen over jongeren gesproken en beslist wordt, maar ook met jongeren. Wij vinden het belangrijk dat jongeren die hulp nodig hebben passende zorg op maat ontvangen. Niet te weinig en niet te veel.

Wij verwachten dat de gemeente als opdrachtgever, evalueert of er passende zorg geboden wordt en welke trends zichtbaar zijn in de zorgvragen. Na analyse van deze gegevens zou het zorgaanbod beter afgestemd kunnen worden op de zorgbehoefte, zodat naast kwaliteitsverbetering ook efficiënter gewerkt kan worden. In Opsterland is geen ruimte voor zorgcowboys.

Vroegtijdige signalering van problemen is hierbij cruciaal. Inzetten op preventie en voorkomen van armoede in gezinnen kan de inzet van jeugdzorg later voorkomen.

- **Inclusief**

In onze gemeente mag je zijn wie je wilt zijn. Het doet er niet toe wat je wel of niet gelooft, waar je bent geboren, hoe oud je bent, homo-, hetero-, biseksueel of transgender.

Discriminatie is grondwettelijk verboden. GroenLinks wil dat de gemeente bij het inkoop- en aanbestedingsbeleid bedrijven die dit verbod hebben overtreden, niet in aanmerking laat komen voor gemeentelijke opdrachten. GroenLinks wil dat Opsterland regenbooggemeente wordt. Nu Fryslân regenboogprovincie is en steeds meer gemeenten regenbooggemeente worden, kan Opsterland niet achterblijven.

Iedereen mag en kan meedoen. Zowel betaald werk als onbetaald werk is van onschatbare waarde. Als het nodig is krijgen mensen de ruimte om een opleiding te volgen.

In het kader van de banenafpraak kan de gemeente afspraken maken met de regionale opleidingscentra om beroepsopleidingen aan te bieden. Een dergelijke duurzame investering verdient zich terug. De gemeente kan een actief integraal beleid voeren dat mensen aanzet tot participatie. Inwoners met een arbeidsbeperking worden ondersteund bij het vinden van werk. Mensen met schulden moeten goed geholpen worden waarbij ook weer wordt gewerkt vanuit een integrale aanpak.

Een inclusieve samenleving is niet voor iedereen vanzelfsprekend. GroenLinks verwacht van de gemeente dat zij een actieve rol speelt bij de uitvoering van het VN-verdrag Gehandicapten. Gemeenten hebben een belangrijke taak bij het uitvoeren van dit verdrag. Wij vinden het belangrijk dat Opsterland een toegankelijke gemeente is voor iedereen.

Vanaf 2022 is de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. De maatschappelijke ondersteuning van nieuwe statushouders is van belang totdat men zichzelf kan redden in de maatschappij. Dit vereist maatwerk omdat de weg naar zelfredzaamheid niet voor iedereen hetzelfde is. De maatschappelijke ondersteuning van nieuwe statushouders van slechts één jaar moet worden voortgezet totdat er een dagbesteding is en/of het inburgeringsexamen is gehaald.

GroenLinks realiseert zich dat onnoemelijk veel dingen niet mogelijk zouden zijn zonder vrijwilligers en mantelzorgers. Het vrijwilligerswerk wordt door ons jaarlijks onder de aandacht gebracht door de publieksprijs 'De Gouden Turf'.

- **Onderwijs**

Opsterland heeft oog en hart voor goed onderwijs. Het is aan de schoolbesturen om doeltreffend optimaal onderwijs (en opvang) te realiseren. Maar vanuit de gemeente kunnen we ondersteunen daar waar dat nodig is. Aandachtspunten voor de komende periode zijn:

- De terugloop van het aantal leerlingen in onze dorpen. De constructieve samenwerking tussen schoolbesturen en organisaties voor kinderopvang, de dorpshuizen en MFC's moet worden geoptimaliseerd en geborgd. Hier zien we een actieve taak voor de gemeente.
- Er zijn groepen kinderen die 'buiten de boot' kunnen vallen. Dat kan zijn veroorzaakt door hun situatie of door hun mogelijkheden. De gemeente investeert gericht in aandacht voor deze kinderen. Denk bij aanbesteding aan de eis dat leerlingenvervoer kindvriendelijk is.

- Naast onderwijs is er nog andere educatie. De gemeente benut haar mogelijkheden om organisaties die natuur- en milieueducatie, bestrijding van kinderen in armoede, vredeseducatie te realiseren en mogelijk te maken in de daarvoor geschikte plekken in de dorpen.
- We vinden het belangrijk dat er buitenschoolse educatie- en ontmoetingsplekken zijn in de dorpen, ook in die dorpen waar geen school meer is.

Optimale samenwerking maakt meer mogelijk

In ons vorige programma pleitten we voor Integrale Kindcentra (samenwerking tussen basisonderwijs en opvang met welzijns- en zorginstellingen en culturele en sportverenigingen). We blijven vinden dat hiervan een belangrijke kwaliteitsimpuls uit kan gaan. Deze centra hoeven zich niet te beperken tot de grotere kernen. Ook op kleinere scholen kunnen met slimme samenwerkingsvormen Integrale Kindcentra worden gevormd.

GroenLinks wil dat scholen 'groene' schoolpleinen inrichten en een moestuin aanleggen zodat leerlingen bewegen, leren over gezonde voeding en de samenhang ontdekken tussen de seizoenen en voedsel.

- **Armoedebestrijding**

Door sterk stijgende gasprijzen komen veel huishoudens in de problemen. Het kabinet stelt 150 miljoen aan gemeenten beschikbaar voor het uitvoeren van korte termijn maatregelen om energie te besparen en zo 'energiearmoede' te voorkomen.

GroenLinks Opsterland wil dat de gemeente dit geld inzet voor structurele en duurzame oplossingen om zo de kosten van energie per huishouden te verlagen. Dit kan bijvoorbeeld met voorlichting door energiecoaches, uitgifte van waardebonnen voor energiebesparende producten en het uitdelen van energieboxen aan inwoners met een laag inkomen. Bij prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties blijft de gemeente inzetten op verduurzaming van woningen.

Wij zijn blij dat de gemeente inzet op vroegsignalering van betalingsproblemen van inwoners en deze problematiek integraal wil oppakken. De gemeente weet de weg naar landelijke regelingen.

Terzijde, maar niet onbelangrijk

Het kabinet stelt overigens veel meer geld - ruim 3 miljard - beschikbaar voor korting op energiebelastingen. Daarvan profiteert iedereen, ongeacht het inkomen, vermogen of energiecontract. Wij vinden dat jammer omdat de mensen die een tegemoetkoming in de energiekosten het hardste nodig hebben, niet het meeste kunnen profiteren van deze regeling.

Samengevat

- GroenLinks wil dat de gemeente bij zorgvragen ondersteuning of zorg op maat aanbiedt en uitgaat van de inwoner.
- GroenLinks kijkt scherp naar de gemeente als opdrachtgever in de jeugdzorg: dat mag alleen zorgvuldig zijn: gericht op een hoge kwaliteit van afstemming tussen zorgvraag en – aanbod. Geen zorgcowboys in Opsterland!
- GroenLinks wil dat Opsterland Regenbooggemeente wordt.
- GroenLinks wil dat de gemeente het onderwijs ondersteunt bij de samenwerking met organisaties. Vooral het realiseren van plaatsen voor buitenschoolse educatie en natuur- en milieueducatie binnen de schoolomgeving verdient aandacht.

3. DE GROENE GEMEENTE

Opsterland is een prachtige groene gemeente met veel verschillende landschappen en mooie natuurgebieden. Helaas gaat het niet goed.... met het klimaat, de natuur en de biodiversiteit. Het is tekenend voor een te grote belasting van de planeet en de verstoorde balans in de natuur. Het gaat GroenLinks om mensen en natuur; niet minder dan om het beschermen van de aarde. Daarom maken wij ons sterk voor herstel van de biodiversiteit en voor maatregelen om de klimaatverandering een halt toe te roepen.

- **Omgevingswet**

Op 1 juli 2022 moet de nieuwe Omgevingswet in werking gaan. Deze nieuwe wet voegt meerdere wetten samen op het gebied van de inrichting van de fysieke ruimte. Het gaat over regels die bepalen waar nieuwe woningen komen, hoe hoog gebouwen mogen zijn, waar we energie gaan opwekken en hoe we natuur en landschap beschermen. Binnen de nieuwe regels van de Omgevingswet is er meer ruimte voor eigen initiatief en participatie (van burgers en natuurlijk van bedrijven en projectontwikkelaars).

GroenLinks maakt zich ernstig zorgen over deze nieuwe wet. Want nu mag er niet gebouwd worden *tenzij*.... In de nieuwe wet mag er *altijd* gebouwd worden *mits*.... Door deze omgekeerde bewijslast dreigen natuur en landschap kind van de rekening te worden. Als deze wet na talloze keren uitstel toch jammer genoeg echt van kracht wordt, zal GroenLinks zich inzetten voor een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Bij het vaststellen van de gemeentelijke omgevingsvisie en het gemeentelijke omgevingsplan (componenten van de wet) zullen wij kwaliteit van bodem, lucht, water, biodiversiteit centraal stellen.

- **Energie en klimaat**

De opwarming van de aarde en de daarmee samenhangende klimaatverandering gaat ongekend snel en de gevolgen worden overal pijnlijk zichtbaar en kostbaar. We krijgen en hebben te maken met meer weersextremen. Langere periodes van warmte en droogte in de zomer en toenemende neerslag in de winter. En als het regent, zijn dit steeds vaker enorme plensbuien.

Om de klimaatcrisis tegen te gaan zijn ingrijpende maatregelen nodig, op mondiaal maar ook op lokaal niveau. Alle zeilen moeten bijgezet worden om tot vermindering van de uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ te komen. Dit vereist economisch denken waarin niet winstmaximalisatie op de korte termijn centraal staat maar waar opbrengsten en kosten voor de samenleving – dus ook voor klimaat en ecologie- eerlijk worden gewogen.

Lokaal heeft de gemeente ook mogelijkheden en verantwoordelijkheden om de verslechtering van het klimaat aan te pakken. Indien alle gemeenten blijven wijzen naar landelijke en wereldwijde maatregelen, zal de noodzakelijke aanpak nog lang op zich laten wachten. De druppel holt de steen uit.

Bij veranderingen in het gebruik van wegen willen wij vooral ruimte bieden aan de kwetsbare weggebruikers: voetgangers, fietsers en rolstoelgebruikers. Oog voor veiligheid van kwetsbare weggebruikers bij de inrichting van wegen en ook bij de handhaving van verkeersregels is een plicht voor de gemeente. Er zijn nog veel plaatsen in Opsterland waar de veiligheid in het geding is. Eigen onderzoek door de gemeente kan deze knelpunten boven water krijgen. Ook de tweejarige onderzoeken van de Fietsersbond hiernaar kan wellicht inzicht geven. Tenslotte nog twee punten van belang: Een aantrekkelijke winkelstraat is een autoluwe straat. En het stimuleren van woon – werkverkeer met OV en de fiets vermindert niet alleen de uitstoot van broeikasgassen, maar bevordert ook de gezondheid van inwoners.

Energiebesparing en de omschakeling van fossiele energie naar schone energie zijn essentiële stappen die nu gezet moeten worden om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

Energiebesparing is gezien de hoge energieprijzen goed voor de portemonnee en wat we niet verbruiken, hoeven we niet op te wekken. De gemeente kan energiebesparing stimuleren via energiecoaches, warmtescans, informatie aan inwoners over toepassing van warmtepompen, zonnepanelen en energiezuinige verlichting. De gemeente kan zelf het goede voorbeeld geven, bijvoorbeeld door geen gebruik te maken van cryptomunten.

In de gemeente is geen plaats voor energie slurpende datacentra.

GroenLinks Opsterland pleit voor energie uit duurzame bronnen als zon en wind, in de toekomst te combineren met waterstof als energiedrager.

Zonnepanelen moeten zoveel mogelijk op daken, geluidswallen langs de A7 en industrieterreinen geplaatst worden. Nieuwbouw voor bedrijven moet constructief zo worden uitgevoerd dat de constructie zonnepanelen – direct of later – kan dragen.

Om in de energiebehoefte van Opsterland te voorzien zullen ook zonneparken en enkele windmolens nodig zijn.

Kleine windmolens bij boerderijen of particulieren zonder burens in de nabije omgeving zijn toegestaan.

Bij het realiseren van kleine windmolens op bedrijventerreinen zonder bewoonde percelen stelt de gemeente kleinere afstandseisen dan in bewoond gebied.

Op deze terreinen is de overlast immers geringer. De keuze van de locaties voor zonne- en windenergiebronnen, en de inrichting hiervan moeten zorgvuldig, met respect voor de omgeving en de natuur, en samen met lokale betrokkenen gemaakt worden. Draagvlak is essentieel voor de energietransitie. Daarom zijn we ook voor het ondersteunen van lokale energiecoöperaties of de oprichting van een gemeentelijk energiebedrijf zodat inwoners meeprofiteren. De ontwikkeling en exploitatie van zonnevelden of windmolens door grote (buitenlandse) concerns die de subsidies opstrijken moet de gemeente demotiveren.

Anders denken over zonnevelden

Dat de aanpak van zonnevelden ook anders kan, zien we nabij Hengel. "Solarpark De Kwekerij" is een prachtige combinatie tussen natuur en zonneveld. Als je dit realiseert op weidegrond dan reduceer je ook een beetje de veestapel. Minder grasland en tevens compensatie voor de boer.

Capaciteitsproblemen bij de netbeheerder zullen van tijdelijke aard zijn en mogen geen excuus worden om planvorming over de energietransitie op de lange baan te schuiven.

Als commerciële bedrijven de aanleg en exploitatie verzorgen, speelt de gemeente een actieve rol bij de onderhandelingen tussen het bedrijf en betrokken inwoners en organisaties zoals dit in Nij Beets is gebeurd. Financiële compensatie voor aantasting van landschap, natuur en leefomgeving gaat naar een gebiedsfonds dat door de gemeente beheerd wordt. Betrokken lokale organisaties zoals vereniging van Plaatselijk Belang, lokale energiecoöperatie en lokale natuurverenigingen denken mee over de doelen van dit fonds, die wel raakvlakken met de energietransitie, het versterken van het landschap of biodiversiteit moeten hebben.

GroenLinks is tegen het aanboren van nieuwe gasvelden in onze gemeente en ook tegen proefboringen. Wij vinden de risico's van bodemdaling voor de bewoners en aantasting van de natuur te groot. Wij tegen fel tegen schaliegaswinning in onze gemeente. Bij de winning van schaliegas wordt fracking toegepast, waarbij grote hoeveelheden chemicaliën in de bodem worden gebracht. Die komen vervolgens in het grondwater terecht.

Het onder de grond pompen van overtollig CO₂ is een slechte oplossing, een lapmiddel en een dure manier om CO₂ te reduceren.

Door klimaatverandering krijgen we vaker te maken met hitte, droogte en extreme buien. Wij moeten ons aan deze nieuwe omstandigheden aanpassen en de schadelijke gevolgen van de klimaatverandering zoveel mogelijk voorkomen. Het is van belang dat de gemeente samen met bewoners en ondernemers concrete vergroeningsmaatregelen bedenkt voor in de directe omgeving.

Maatregelen zoals:

- Inwoners stimuleren om regenwater op te vangen en tuinen en daken te vergroenen.
Bomen planten op stenige dus hittestressgevoelige plekken zoals het dorpscentrum van Gorredijk en kale dorpspleinen.
- Aansluiting van de gemeente Opsterland bij de Stichting Steenbreek. Via Stichting Steenbreek wordt vergroening door '*Steen eruit. Plant erin*' gestimuleerd.
- Verankering van klimaatadaptatie in de omgevingsvisie in het kader van de Omgevingswet.

- **Openbaar groen**

Onze gemeente kenmerkt zich door een mooi en afwisselend landschap. Dit gevarieerde landschap en de rust en ruimte maken onze gemeente aantrekkelijk en dat moeten we koesteren. Een groene omgeving draagt bij aan het welzijn van onze inwoners. De coronaperiode bevestigde eens te meer de grote behoefte aan natuur en groen.

Het gemeentelijke groenbeleid dient erop gericht te zijn de biodiversiteit te versterken. Behoud en vergroting van de soortenrijkdom is overigens geen leuk speeltje voor natuurliefhebbers maar noodzakelijk voor gezonde ecosystemen, dus voor een gezonde aarde.

Bermen

Grote winst voor de biodiversiteit is lokaal al te behalen met goed beheer van gemeentelijk groen. Door te investeren in ecologisch beheer van bermen en plantsoenen – op het juiste moment maaien en het maaisel afvoeren – ontstaat een aantrekkelijke leefomgeving voor insecten en vogels. Zo wordt bijvoorbeeld ook de eikenprocessierups op een duurzame manier bestreden. Het kliepelen, wat tot soortenarme bermen leidt, wordt gestopt. Burgerinitiatieven om bermen insect- en diervriendelijk in te richten en te beheren, worden gestimuleerd en krijgen de ruimte. Wij pleiten voor eisen aan uitvoerders bij de aanbesteding. Deskundigheid en inzet van het juiste materiaal voor ecologisch beheer zijn leidend bij de gunning, in plaats van de laagste prijs.

Bomen

Bomen zijn beeldbepalend voor het landschap in Opsterland. Bomen zijn niet alleen mooi, ze zijn vooral nuttig. Bomen leveren hout, zorgen voor verfraaiing, verkoeling, productie van zuurstof, opname van CO₂, vermindering van geluids- en windhinder. Bomen verbeteren de structuur van de bodem, houden het water in de bodem beter vast en verminderen daardoor de wateroverlast. Bovendien hebben ze een positieve invloed op de lichamelijke en psychische gezondheid van mensen en verhogen de waarde van onroerend goed. Daarnaast zijn bomen essentieel voor dieren en insecten. Ze zorgen voor voedsel, schuilplaatsen en nestgelegenheid.

Maar helaas, er verdwijnen juist nu veel bomen binnen de gemeente. Daarom pleit GroenLinks voor goede bescherming en verzorging van bestaande bomen en voor aanscherping van het kapverbod (APV) zodat er minder bomen ‘zo maar’ verdwijnen. De term ‘waardevolle bomen’ die nu in de APV staat kan beter hanteerbaar worden voor inwoners door naast beuk en eik ook kastanje, linde en plataan aan te duiden als beschermde bomensoorten (en bedenk: de kosten zijn minimaal).

Binnen het groenbudget is voldoende ruimte voor aanplant en herplant van bomen en struiken. De jonge aanplant wordt goed verzorgd en krijgt bij droogte op tijd water. De houtwallen worden wel de parels in het landschap genoemd en veel mensen hechten grote waarde aan deze landschapselementen. Toch verdwijnen deze parels sluipenderwijs. Dit terwijl de bescherming van houtwallen eenvoudig te regelen is door ze als waardevolle natuurelementen in het bestemmingsplan op te nemen (en bedenk ook hier: dit kost niets).

- **Zwerfafval**

Zwerfafval is lelijk, schadelijk en kost de gemeente veel geld. In de strijd tegen zwerfvuil maakt Opsterland dankbaar gebruik van Himmelploegen. De vrijwilligers in de Himmelploegen blijven daarom goed gefaciliteerd. Uiteraard zorgt de gemeente ook voor voldoende gescheiden afvalbakken in de openbare ruimte, die op tijd worden geleegd.

Maar de meest effectieve manier om zwerfvuil te voorkomen is statiegeld op verpakkingen. Per 1 juli 2021 zit op kleine plastic flesjes 15 eurocent statiegeld en op grote 25 cent, dit zijn te lage bedragen voor een optimaal resultaat. Wij willen dat de gemeente via de VNG pleit voor verhoging van het statiegeld naar 1 euro.

Een idee: maak de ellende van zwerfvuil bij de jeugd bespreekbaar via vormingstoneel. De vele toneelverenigingen in de gemeente kunnen in combinatie met professionele ondersteuning hierin wellicht een rol spelen.

Ballonnen

Al jaren pleit GroenLinks voor een verbod op het oplaten van ballonnen. Ballonnen eindigen als plastic zwerfvuil, de diep donkere kant van een feestelijk bedoelde geste. Veertien Friese gemeenten hebben al zo'n verbod. Omdat er genoeg duurzame alternatieven zijn voor het opvrolijken van activiteiten, blijven wij ons hard maken voor dit punt.

- **Vuurwerkvrije zones**

De gemeente kan vuurwerkvrije zones aanwijzen bij bijvoorbeeld dierenopvang, winkelcentrum Gorredijk en verzorgingstehuizen. Maar ook de handhaving van de toegestane afsteektijden is belangrijk. Op Oudejaarsnacht wordt collectief dorpsvuurwerk gefaciliteerd.

- **Natuur- en milieueducatie**

GroenLinks pleit voor een actief beleid ten aanzien van natuur- en milieueducatie. Bestaande professionele natuur- en milieuorganisaties, zoals de Fûgelhelling en het IVN hebben goede (Friestalige) lesprogramma's beschikbaar zijn. Daarnaast zijn er subsidiemogelijkheden om schoolpleinen te vergroenen. GroenLinks wil dat de gemeente natuur- en milieueducatie actief stimuleert en daarvoor ook financiële middelen beschikbaar stelt.

- **Een schone bodem en helder water**

De gemeente voorkomt bodemverontreiniging en saneert verontreinigde waterbodems. De wet Milieubeheer wordt strikt gehandhaafd. Schone grond wordt niet vermengd met vuile grond en verkocht/gekocht. Wij pleiten voor een goede vorm van recycling.

Schone en zeer vruchtbare grond kan iedereen zelf maken via composteren. We willen dat de gemeente inwoners stimuleert om zelf te composteren.

Regenwater wordt in Opsterland apart opgevangen. In de delen van de gemeente die een gemengd rioolstelsel hebben (hemelwater en afvalwater in één buis), wordt door afkoppeling het (schone) hemelwater buiten het riool gehouden en direct naar het oppervlaktewater afgevoerd. De waterzuivering wordt daardoor ontlast. Omdat in onze gemeente nog niet alle huizen op het riool zijn aangesloten wil GroenLinks dat de woningen zonder aansluiting in kaart worden gebracht. Daarna worden deze zoveel mogelijk aangesloten op het riool.

- **Landbouw**

GroenLinks zet zich in voor dierenwelzijn en natuurinclusieve en grondgebonden landbouw (voor geïnteresseerden:

<https://www.grienlinks.nl/wp-content/uploads/2017/06/Beleidsbrief-Duurzame-Landbouw-NED.pdf>).

Daar waar de gemeente zelf agrarische bedrijven verpacht, willen wij dat de gemeente op het gebied van dierenwelzijn en duurzame bedrijfsvoering eisen stelt. Samen met initiatiefnemers stimuleert de gemeente agrarische ondernemers te investeren in

biodiversiteit. Dit kan bijvoorbeeld door akkerranden in te zaaien en ecologisch beheer van boomwallen.

Een ander aandachtspunt is dat er steeds grotere en zwaardere machines gebruikt worden. Deze brengen de verkeersveiligheid op een aantal plaatsen in gevaar. De gemeente is als beheerder van de wegen verantwoordelijk voor de inrichting van de wegen. GroenLinks wil dat de gemeente oog heeft voor deze problematiek.

De gemeente heeft mogelijkheden om de komst of uitbreiding van bedrijven die schade voor de omgeving veroorzaken tegen te gaan. Geitenfokkerijen of bedrijven die bloembollen kweken worden daarom uit de gemeente geweerd.

Natuurinclusief en grondgebonden boeren in Opsterland

De gemeente heeft ook zelf landbouwgrond in beheer en verpacht dit. De gemeente stelt voortaan duurzaam gebruik van de grond als pachtvoorwaarde, o.a. door het gebruik van pesticiden te verbieden. De gemeente kan ook grond beschikbaar stellen aan initiatieven van organisaties die voedselbossen, buurttuinen, of bijvoorbeeld een Herenboerderij willen starten. Op diverse plekken in ons land ontstaan dergelijke coöperatieve boerderijen die gericht zijn op duurzaam voedsel produceren. Opsterland (wellicht in samenwerking met It Wetterskip) zou de eerste Friese gemeente kunnen zijn waar een Herenboer wordt opgericht.

Komende periode willen we ons graag inzetten voor de realisatie van zo'n plan.

In het westelijk deel van de gemeente bestaat de bodem uit veen dat door het lage waterpeil (diep ontwatering) in rap tempo verdwijnt met als gevolg bodemdaling, veel uitstoot van CO₂, schade aan wegen en de funderingen van gebouwen. Verhogen van het waterpeil stopt deze effecten. Om peilverhoging mogelijk te maken zijn er bijvoorbeeld gebiedscommissies ingesteld die de opdracht hebben de gebieden anders in te richten. GroenLinks wil dat de gemeente een actieve rol inneemt en alles op alles zet om natuurinclusieve landbouw mogelijk te maken. Een overgang naar duurzame landbouw houdt in dat er in het veenweideprogramma serieuze aandacht moet zijn voor een verdienmodel voor deze manier van boeren. Het rijk, de Europese Unie, de zuivelindustrie, de banken en de grote supermarktketens zijn hiervoor onmisbare partijen. Zoeken naar en vinden van verdienmogelijkheden voor duurzame landbouw in het gehele veenweidegebied vergt een sterke bestuurlijke inspanning en daar kan de gemeente een steentje aan bijdragen.

Het is voor ons ook logisch om de aanpak van de veenweidegebieden te koppelen aan de stikstofaanpak, energievraagstuk en geplande projecten voor het herstel van biodiversiteit en behoud van weidevogels. Voor elk van de afzonderlijke problemen nieuwe plannen, regels en subsidies bedenken is een heilloze en kostbare weg.

Het Koningsdiep

Opsterland heeft gebieden met grote landschappelijke waarde. Het Koningsdiep is een kroonjuweel dat oost met west verbindt. GroenLinks vindt van groot belang dat de gemeente zich meer inzet voor de bescherming van dit beekdalgebied. Gedeputeerde Staten moet worden aangespoord om de gebiedsinrichting te versnellen: ontwikkeling van 300 ha per jaar zodat het project in 2027 kan worden afgerond. En het creëren van bufferzone tussen natuurgebieden en agrarisch gebruikte grond. Daarnaast moet de waterkwaliteit worden verbeterd.

Van de totale lengte van Het Koningsdiep die door onze gemeente loopt is 1/3 deel nog een 'vuile en vieze sloot', die door waterschap en landbouw als afvoer wordt gebruikt. Dit 'vergeten' deel van Het Koningsdiep zou ook aangepakt moeten worden om de landschappelijke, ecologische waarde te vergroten.

Samengevat

- Stimuleren van energiebesparing en van omschakeling naar schone energie uit zon en wind en aardwarmte en nieuwe vormen van energievoorziening zoals de waterstofroute.
- Zoveel mogelijk zonnepanelen op daken, geluidswallen langs de A7 en industrieterreinen en - *behoedzaam in de omgeving geplaatste* - windmolens.
- Nieuwbouw voor bedrijven moet constructief zo worden uitgevoerd dat de constructie zonnepanelen – direct of later – kan dragen.
- Kleine windmolens bij boerderijen of particulieren zonder burens in de nabije omgeving zijn toegestaan.
- Ondersteuning van lokale energiecoöperaties. Inwoners kunnen zo meeprofiteren van de hier opgewekte energie. De subsidies voor ontwikkeling en exploitatie van zonnevelden of windmolens vloeien dan niet naar grote (buitenlandse) concerns.
- Zonneparken en windmolens hebben draagvlak onder de inwoners en zijn landschappelijk inpasbaar en behouden of versterken de biodiversiteit ter plekke.
- De gemeente beheert het gebiedsfonds.
- Elke vorm van gaswinning uit kleine velden wordt tegengewerkt of ontmoedigd.
- Het gemeentelijke groenbeleid is erop gericht om de biodiversiteit te versterken.
- Investeren in ecologisch beheer van bermen en plantsoenen.
- Goede bescherming en verzorging van bestaande bomen.
- Aanscherping kapverbod door kastanje, linde en plataan ook als beschermde soorten aan te merken.
- Bescherming houtwallen door deze als waardevolle natuurelementen in het bestemmingsplan op te nemen.
- In de strijd tegen zwerfvuil blijft de gemeente De Himmelploegen ondersteunen.
- De gemeente pleit via de VNG voor verhoging van het statiegeld naar 1 euro.
- De gemeente dringt bij Gedeputeerde Staten aan om de trage natuurontwikkeling rond het Koningsdiep te versnellen zodat het project – als afgesproken – in 2027 afgerond kan worden.

4. FINANCIEN

GroenLinks wil dat de gemeente zorgvuldig omgaat met gemeenschapsgeld. Uitgaven en inkomsten moeten met elkaar in evenwicht zijn. De gemeentelijke begroting bestaat voor een groot deel uit financiering door het rijk en voor een kleiner deel uit de opbrengsten van gemeentelijke belastingen en heffingen. Een belangrijk uitgangspunt is dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Dit betekent dat de kwijscheldingsregelingen voor burgers met een laag inkomen in stand blijven.

De vooruitzichten voor de komende jaren zijn niet onverdeeld rooskleurig. Bezuinigingen zijn voor GroenLinks niet de enige oplossing om tekorten te voorkomen. Lastenverzwaring is ook een mogelijkheid voor een sluitende begroting. Het gaat om een goede afweging tussen de lastendruk voor de burgers en de kwaliteit en toegankelijkheid van de geleverde voorzieningen (zwembaden, scholen, sport- en cultuurverenigingen, dorpshuizen, bibliotheek, onderhoud riool, wegen en bermen).

Wij verwachten dat de gemeente grip krijgt op de kosten in de Jeugdzorg, zonder dat geen jongeren tussen wal en schip vallen. Dit kan bijvoorbeeld door een goede analyse van de kosten.

Daarnaast pleit GroenLinks al jaren voor een eerlijkere en gangbare manier van het heffen van de toeristenbelasting. Hierdoor wordt iedere recreant evenredig en niet te zwaar belast en ontvangen we meer middelen voor voorzieningen waar onze toeristen en inwoners gebruik van kunnen maken.

Gemeentelijke plannen worden financieel goed onderbouwd en doorberekend. Niet alleen de investeringen maar ook de exploitatie wordt in beeld gebracht. Eerst de plannen, dan de budgetten en tot die tijd geen beloftes.

De gemeente stelt bij de aanbesteding van de financiële diensten duurzaamheidseisen aan de bank die daarvoor geselecteerd wordt.

Samengevat

- Bezuinigingen zijn niet altijd de oplossing voor een sluitende begroting, ook lastenverzwaring is een mogelijkheid (wie meer heeft kan meer bijdragen).
- Toeristenbelasting kan anders en meer opbrengen.
- Eerst de gemeentelijke plannen, dan de budgetten en tot die tijd geen beloftes.